

TERMINOLOGIJA U NASTAVI TZK

MELITA KOLAREC

SREDNJA ŠKOLA ZVANE ČRNJE ROVINJ

MAJA HORVATIN

KINEZIOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ISHODI

Učenik prepoznaje osnovnu topološku podjelu tijela.

Učenik prepoznaje vježbe za noge, imenuje položaje i pokrete nogu u prostoru.

Učenik prepoznaje vježbe za trup i glavu, imenuje položaje i pokrete trupa i glave u prostoru.

Učenik prepoznaje vježbe za ruke, imenuje položaje i pokrete ruku u prostoru.

Učenik imenuje položaje nogu, trupa i ruku u prostoru.

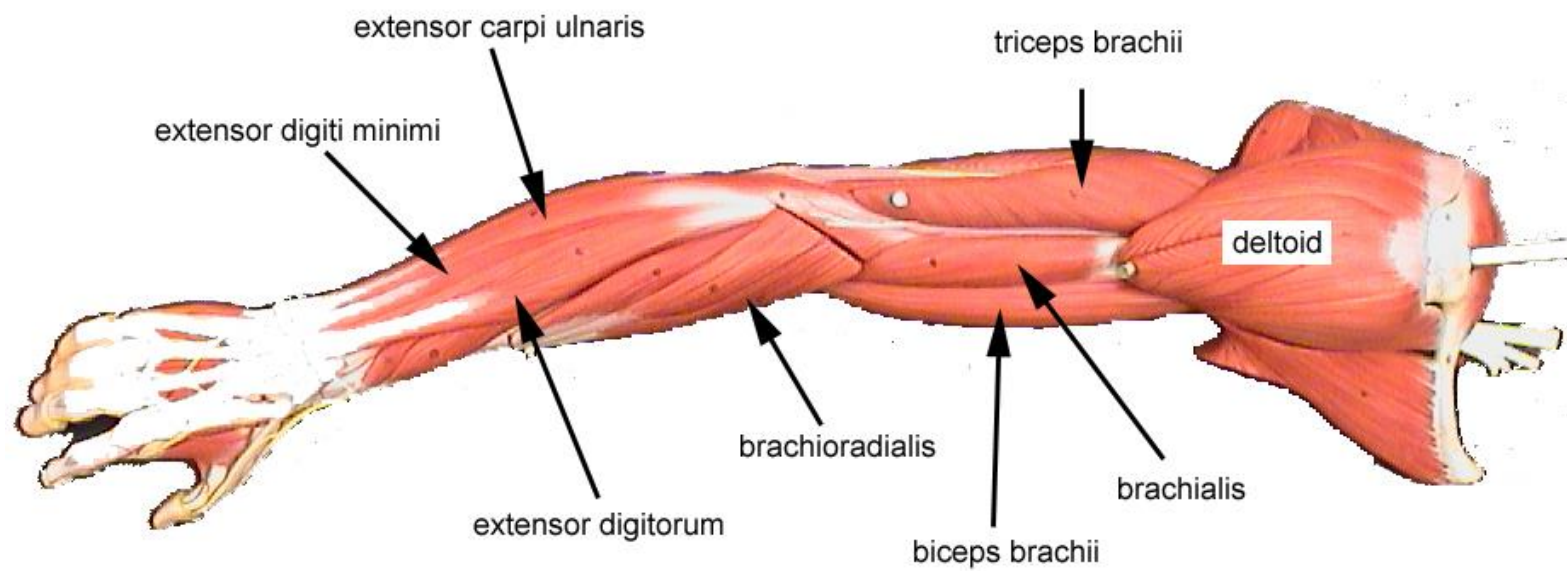
Učenik povezuje i izvodi stavove i položaje.

Terminologija ili nazivlje

- Stručni nazivi ili termini koji se upotrebljavaju u nekom znanstvenom, tehničkom, umjetničkom ili sportskom području.
- Terminologija označava sustav specijaliziranih naziva kojima dajemo imena: ... raznim pokretima koje vježbač izvodi rukama, nogama, trupom i glavom.

Isto tako imenuju se razni stavovi i ravnotežni položaji razne rotacije oko svih osi tijela, poskoci i skokovi, hodanja i trčanja, ... poznavanje terminologije olakšava komunikaciju: među stručnjacima, između pedagoga i vježbača, između sudaca, između samih vježbača, ... (Dragičević, 2010).

- Svaka vježba opisuje se riječima koje govore o položaju ruku, nogu ili tijela u prostoru.
- Za lakše razumijevanje opisa položaja, pokreta i kretnji potrebno je znati:
  1. osnovne topološke podjele tijela
  2. osi i ravnine* (*objašnjenje u slijedećoj prezentaciji)

TOPOLOŠKA PODJELA TIJELA

RUKE I RAMENI POJAS

- ŠAKA
- PODLAKTICA
- NADLAKTICA
- RAME

TOPOLOŠKA PODJELA TIJELA - **TRUP**

PREDNJA strana

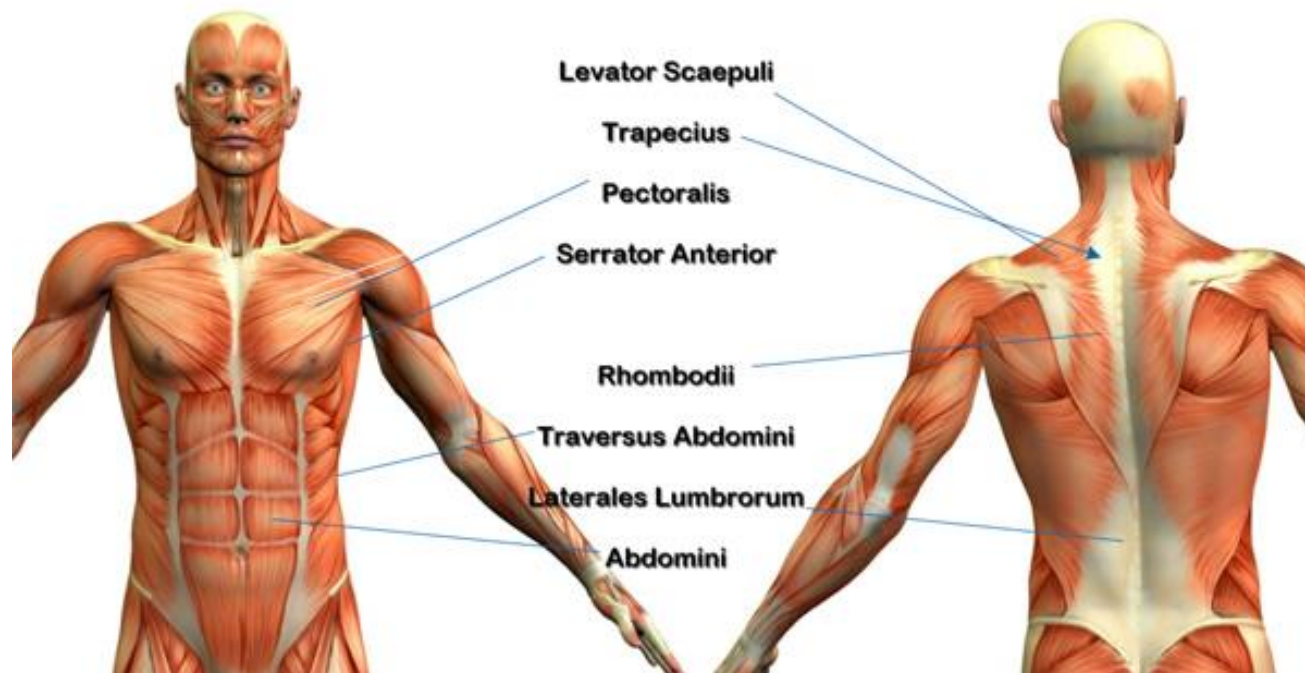
TRBUH / PRSA
gornji / donji dio

STRAŽNJA strana

LEĐA
gornji / donji dio

BOČNA strana

KOSI / SLABINSKI
dio

TOPOLOŠKA PODJELA TIJELA - **NOGE**

STOPALO

POTKOLJENICA

NATKOLJENICA
prednja / stražnja /
bočna / unutarnja
strana noge

POLOŽAJI I POKRETI NOGU U PROSTORU

- **SUNOŽNI STAVOVI**
- **NOŽNI STAVOVI**
- **JEDNONOŽNI STAVOVI**
- **KORAČNI STAVOVI**
- **ISKORAČNI STAVOVI**

STAV je USPRAVAN položaj tijela u kojemu se tijelo oslanja jednim ili istovremeno s dva i više oslonca (stopala / šake / glava / ramena) o podlogu.

SUNOŽNI STAVOVI

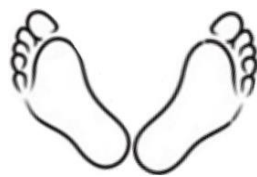
SPETNI STAV - pete se dodiruju, a prsti su razmaknuti za širinu stopala

SPOJNI STAV - stopala se dodiruju cijelom unutarnjom stranom

RASPETNI STAV - prsti se dodiruju, a pete su razmaknute za širinu stopala

SRAZ - pete se dodiruju, a prsti su razmaknuti za dužinu stopala

RAVNI - pete se dodiruju, a prsti su maksimalno razmaknuti prema van

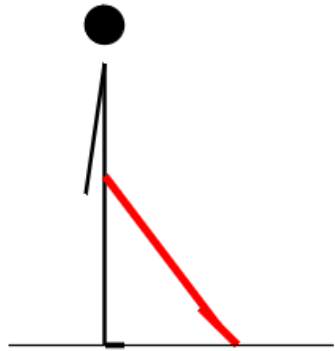
MJERNI - prsti stražnjeg stopala dodiruju petu prednjeg stopala

NOŽNI STAVOVI

- težina tijela nalazi se na jednoj, tzv. STOJNOJ nozi
- a noga koja je napustila mjesto DODIRUJE tlo prstima
- u osnovnim varijantama nožnih stavova ta je noga pružena

- U OPISU treba samo naglasiti položaj noge koja je napustila mjesto, dok stav definira da je osoba u uspravnom položaju na drugoj nozi

OSNOVNI NOŽNI STAVOVI

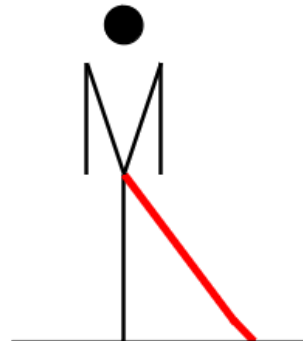

PREDNOŽENJE
LIJEVOM ili DESNOM

noga dodiruje tlo
prstima **ISPRED** tijela

PREDNOŽITI
LIJEVOM ili DESNOM

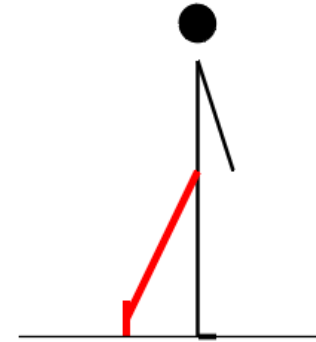

ODNOŽENJE
LIJEVOM ili DESNOM

noga dodiruje tlo prstima
SA STRANE tijela

ODNOŽITI
LIJEVOM ili DESNOM

ZANOŽENJE
LIJEVOM ili DESNOM

noga dodiruje tlo
prstima **IZA** tijela

ZANOŽITI
LIJEVOM ili DESNOM

JEDNONOŽNI STAVOVI

- karakteristični su stavovi na jednoj nozi:

- u kojih je noga koja napušta mjesto pružena U ZRAKU
- KUT između natkoljenica noge u zraku i stojne noge određuje:

OSNOVNE JEDNONOŽNE STAVOVE

- kada je taj kut između 45° i 90°

VARIJANTE JEDNONOŽNIH STAVOVA

- NISKI JEDNONOŽNI STAV kada je noga u zraku do kuta od 45°
- VISOKI JEDNONOŽNI STAV kada je noga iznad vodoravnog položaja (kada je kut između natkoljenica veći od $> 90^\circ$)

OSNOVNI JEDNONOŽNI STAVOVI

S PREDNOŽENJEM **DESNE** (ili lijeve)

noga je u zraku PRUŽENA ISPRED tijela pod kutom od 45° do 90°

S ODNOŽENJEM **LIJEVE** (ili desne)

noga u zraku je SA STRANE tijela pod kutom od 45° do 90° , do vodoravnog položaja

SA ZANOŽENJEM **DESNE** (ili lijeve)

noga je u zraku IZA tijela pod kutom od približno $\approx 45^\circ$

VARIJANTA JEDNONOŽNIH STAVOVA S PREDNOŽENJEM

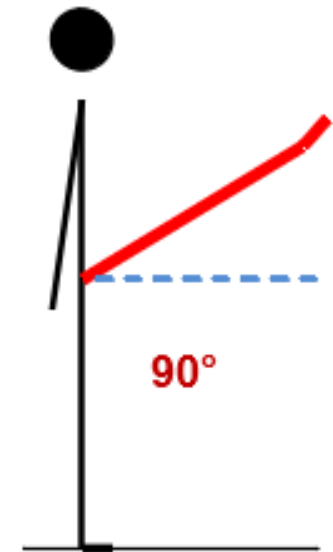

S NISKIM PREDNOŽENJEM DESNE (ili lijeve)

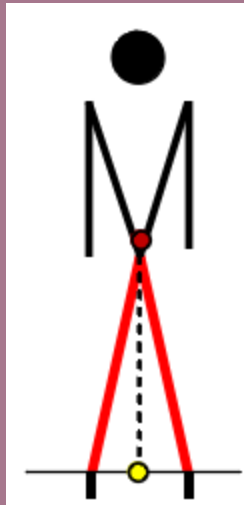
- noga je u zraku pružena ispred tijela do kuta od 45°

S VISOKIM PREDNOŽENJEM DESNE (ili lijeve)

- noga je u zraku pružena ispred tijela IZNAD vodoravnog položaja, kut između natkoljenica veći je od 90°

KORAČNI STAVOVI

- U osnovnim koračnim stavovima:
- težina tijela ravnomjerno je raspoređena na obje noge
  - punim stopalom, cijelom svojom površinom na tlu
  - projekcija općeg centra mase tijela pada u sredinu površine oslonca

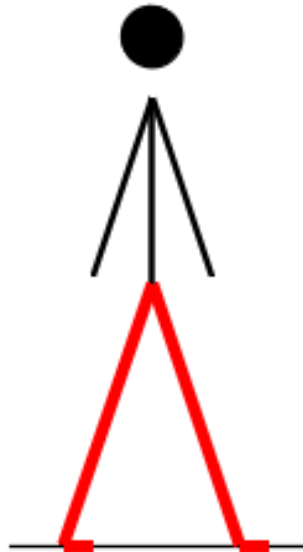
OSNOVNI KORAČNI STAVOVI

RASKORAČNI STAV

STOPALA su paralelna i u širini kukova i/ili ramena

RASKORAČNI STAV **DESNOM** (ili lijevom) **NAPRIJED**

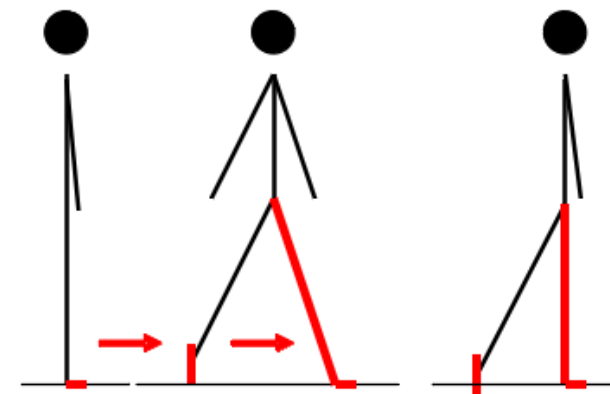

- u opisu treba naglasiti onu nogu koja je naprijed

ISKORACI

su KRETNJE u kojima se:

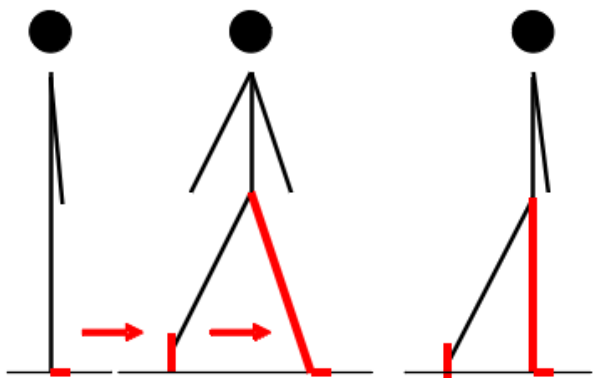
- težina tijela u potpunosti prenosi na nogu koja napušta mjesto
- ta se noga u opisu naglašava, kao i njezin smjer kretanja
- dotadašnja stojna noga pružena je i dodiruje tlo PRSTIMA
- završni je položaj svakog iskoraka jedan od nožnih stavova, zbog čega se nazivaju i ISKORAČNI STAVOVI

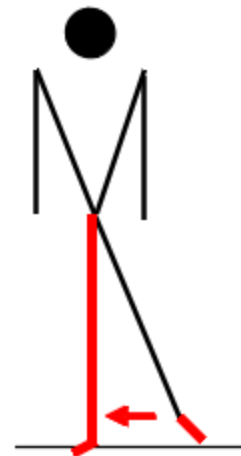
npr. iskorakom desnom naprijed ⇒ u stav zanožni lijevom

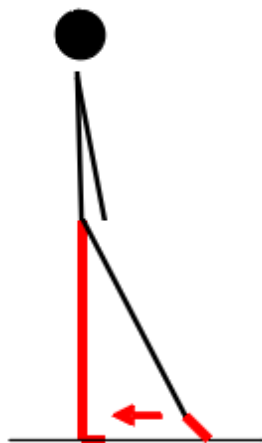
OSNOVNI ISKORACI

ISKORAK **DESNOM** (lijevom) **NAPRIJED**

ISKORAK **DESNOM** (lijevom) **UDESNO**

ISKORAK **DESNOM** (lijevom) **UNATRAG**

POLOŽAJI I POKRETI TRUPA I GLAVE U PROSTORU

- svi položaji i pokreti koji se izvode trupom, izvode se i glavom
- međutim, u ako to u opisu nije posebno naglašeno, glava je u položajima i pokretima trupom, u produžetku tijela, pogledom usmjerenim prema naprijed

OSNOVNI POLOŽAJI

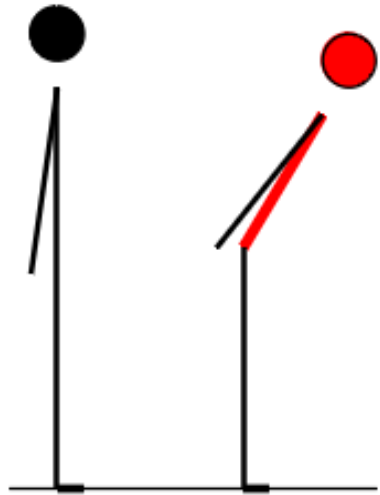
PRETKLON

ZAKLON

OTKLON

ZASUK

PRETKLON

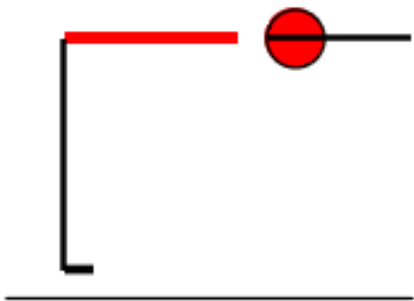

PRETKLON je položaj ili pokret u kojemu se gornji dio tijela/trup nagne prema naprijed do kuta od 45° od uspravnog položaja

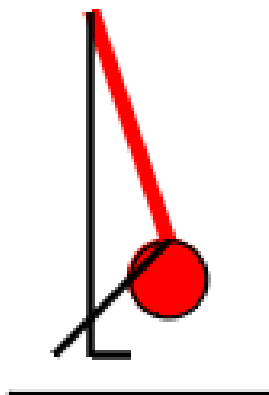

PRETKLON GLAVOM - glava je spuštена prema naprijed i dolje

VARIJANTE PRETKLONA

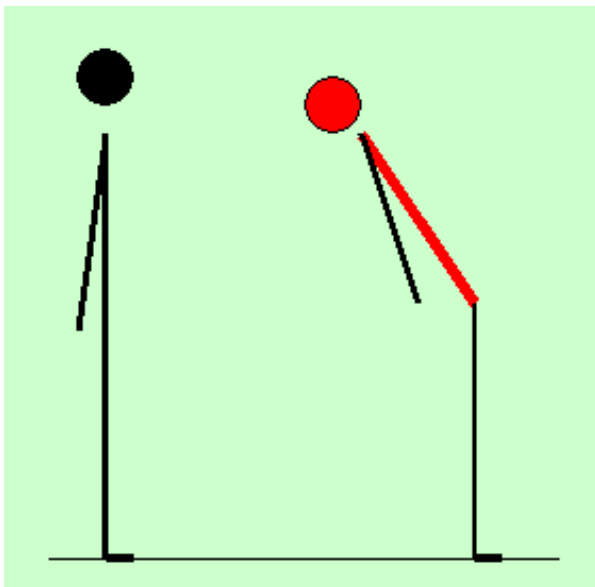

VODORAVNI PRETKLON je položaj ili pokret u kojemu je gornji dio tijela/trup vodoravan s tlom, ramenima u visini bokova

DUBOKI PRETKLON je položaj ili pokret u kojemu gornji dio tijela/trup dodiruje prednju stranu natkoljenice ili je kut između njih manji od $< 45^\circ$

ZAKLONI

ZAKLON

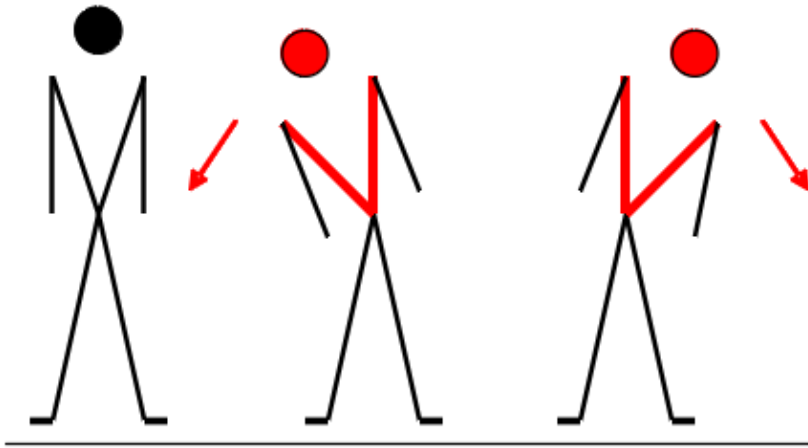
je položaj ili pokret u kojemu je gornji dio tijela/trup nagnut prema natrag

ZAKLON GLAVOM

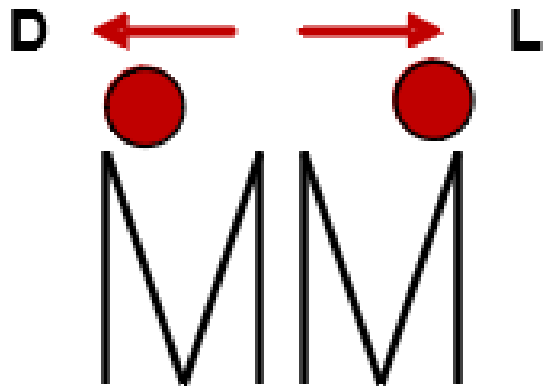
- glava je spuštena unatrag

OTKLONI

OTKLON UDESNO (ili ulijevo)

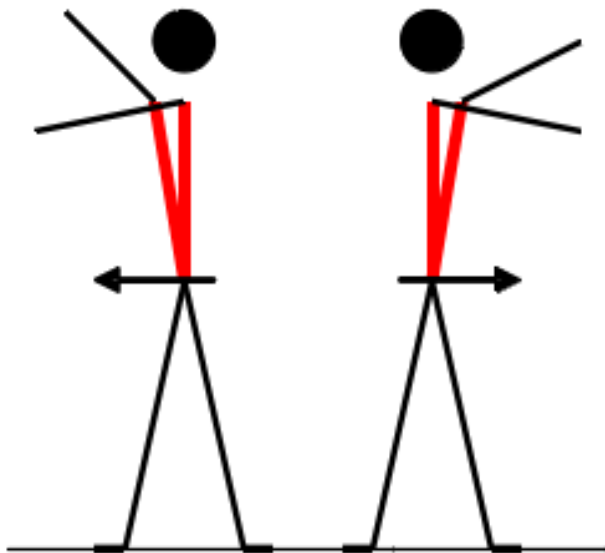
- je položaj ili pokret u kojemu se gornji dio tijela/trup nagne ustranu

OTKLON GLAVOM UDESNO (ili ulijevo)

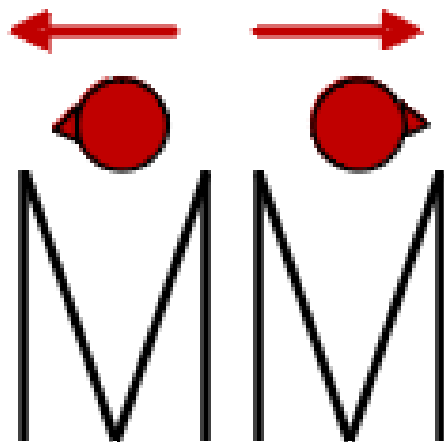
- nagnuti položaj glave, ustranu

ZASUK

ZASUK UDESNO (ili ULIJEVO)

je položaj ili pokret u kojemu se gornji dio tijela/trup u uspravnom položaju okrene ustranu oko uzdužne osi tijela

ZASUK GLAVOM UDESNO (ili ULIJEVO)

okret glave ustranu pri čemu je i pogled usmjeren ustranu

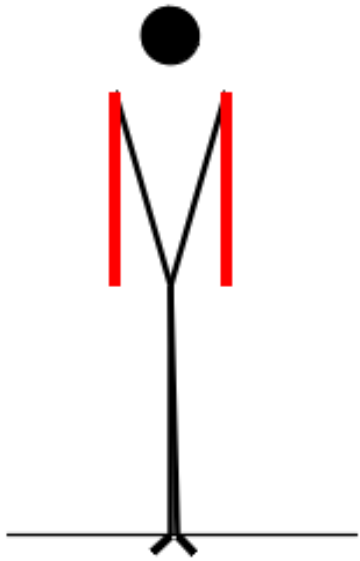
POLOŽAJI I POKRETI RUKU U PROSTORU

**OSNOVNI
POLOŽAJI
RUKU**

PRIRUČENJE
PREDRUČENJE
ODRUČENJE
UZRUČENJE
ZARUČENJE

OSNOVNI POLOŽAJI RUKU

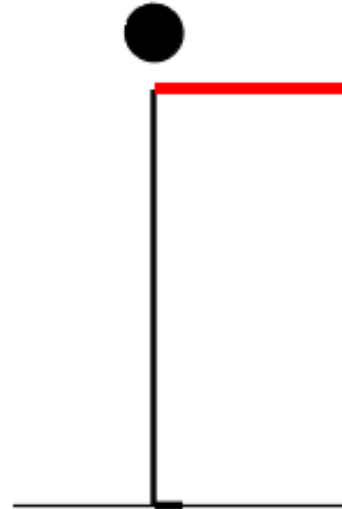

PRIRUČENJE

- je položaj pruženih ruku sa strane tijela
- kada ruka/e jednim svojim dijelom: nadlakticom, dlanom ili prstima dodiruje/u bočnu stranu tijela i noge

* radnja: **PRIRUČITI**

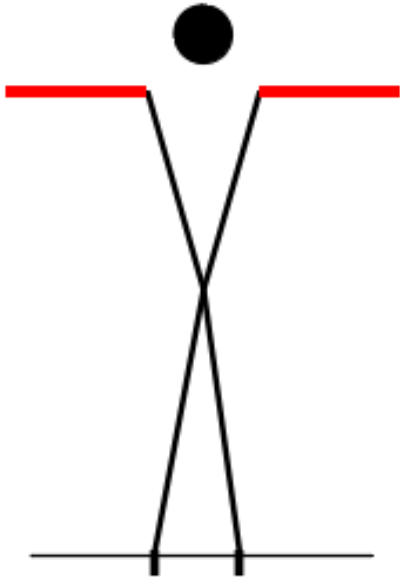
PREDRUČENJE

- je položaj pruženih ruku podignutih ispred tijela
- dlanovima u visini ramena okrenutih prema tlu

* radnja: **PREDRUČITI**

OSNOVNI POLOŽAJI RUKU

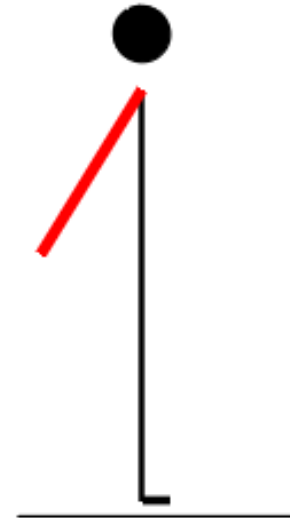

ODRUČENJE

- je položaj pruženih ruku podignutih ustranu
- dlanovima u visini ramena okrenutih prema tlu

* radnja: **ODRUČITI**

ZARUČENJE

- je položaj pruženih ruku podignutih iza tijela
- dlanovima u širini ramena, okrenutih jedno prema drugome

* radnja: **ZARUČITI**

OSNOVNI POLOŽAJI RUKU

UZRUČENJE

- je položaj podignutih pruženih ruku iznad ramena / tijela
- dlanovima iznad i u širini ramena, okrenutih jedno prema drugome

* radnja: **UZRUČITI**

PRIZEMNI POLOŽAJI

POČUČANJ

ČUČANJ

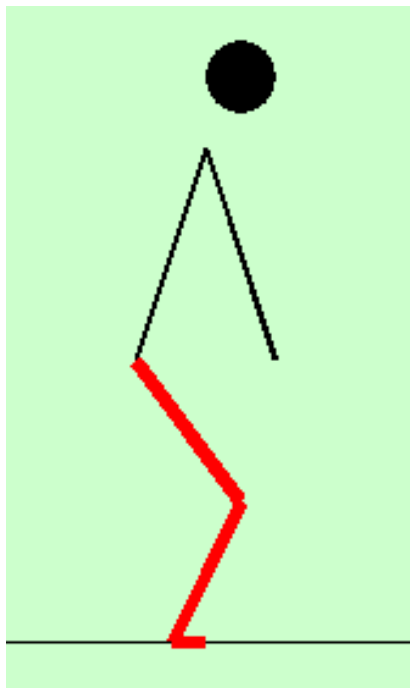
DUBOKI ČUČANJ

KLEK

SJED

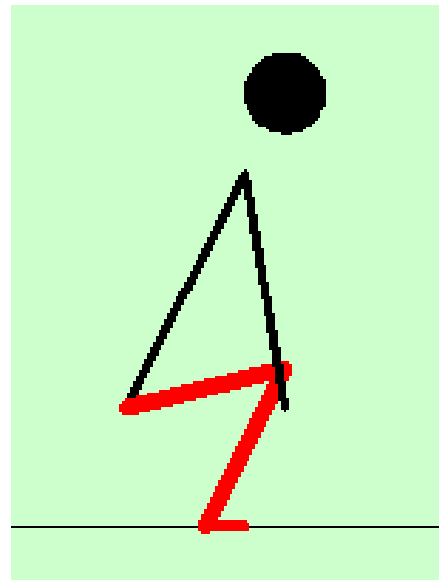
LEŽANJA

UPORI

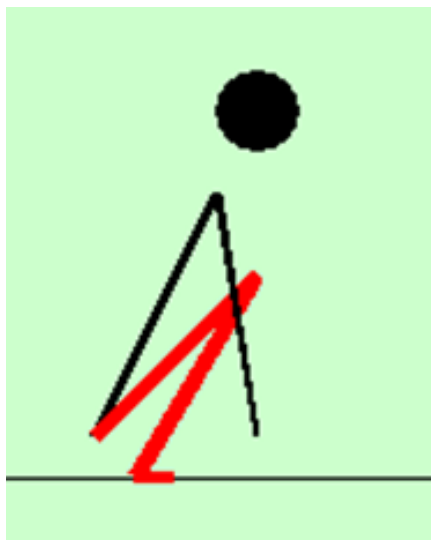
POČUČANJ

je položaj u kojemu su noge SUNOŽNO savijene u koljenom zglobu i zglobu kuka, a kut je između natkoljenice i potkoljenice veći od $>90^\circ$

ČUČANJ

je položaj u kojemu je kut između natkoljenice i potkoljenice približno jednak $\approx 90^\circ$

DUBOKI ČUČANJ

je položaj u kojemu se natkoljenica i potkoljenica dodiruju

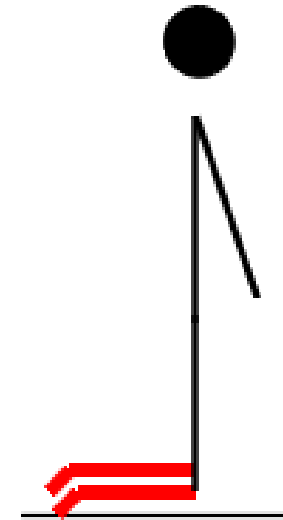
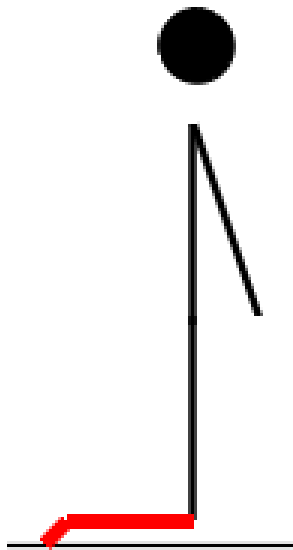
POČUČANJ - ČUČANJ - DUBOKI ČUČANJ

- su položaji osloncem na jedno stopalo ili oba stopala
- savijenih nogu/savijene noge u koljenom zglobu i zglobu kuka pod različitim kutovima $> = < 90^\circ$

KLEK

KLEK = SUNOŽNI KLEK

prizemni položaj u kojemu su potkoljenice cijelom svojom dužinom na tlu

VARIJANTE KLEKA

RASKORAČNI KLEK

RASKORAČNI KLEK DESNOM (ili lijevom) NAPRIJED

u opisu se naglašava noga koja je naprijed, tzv. prednja noga

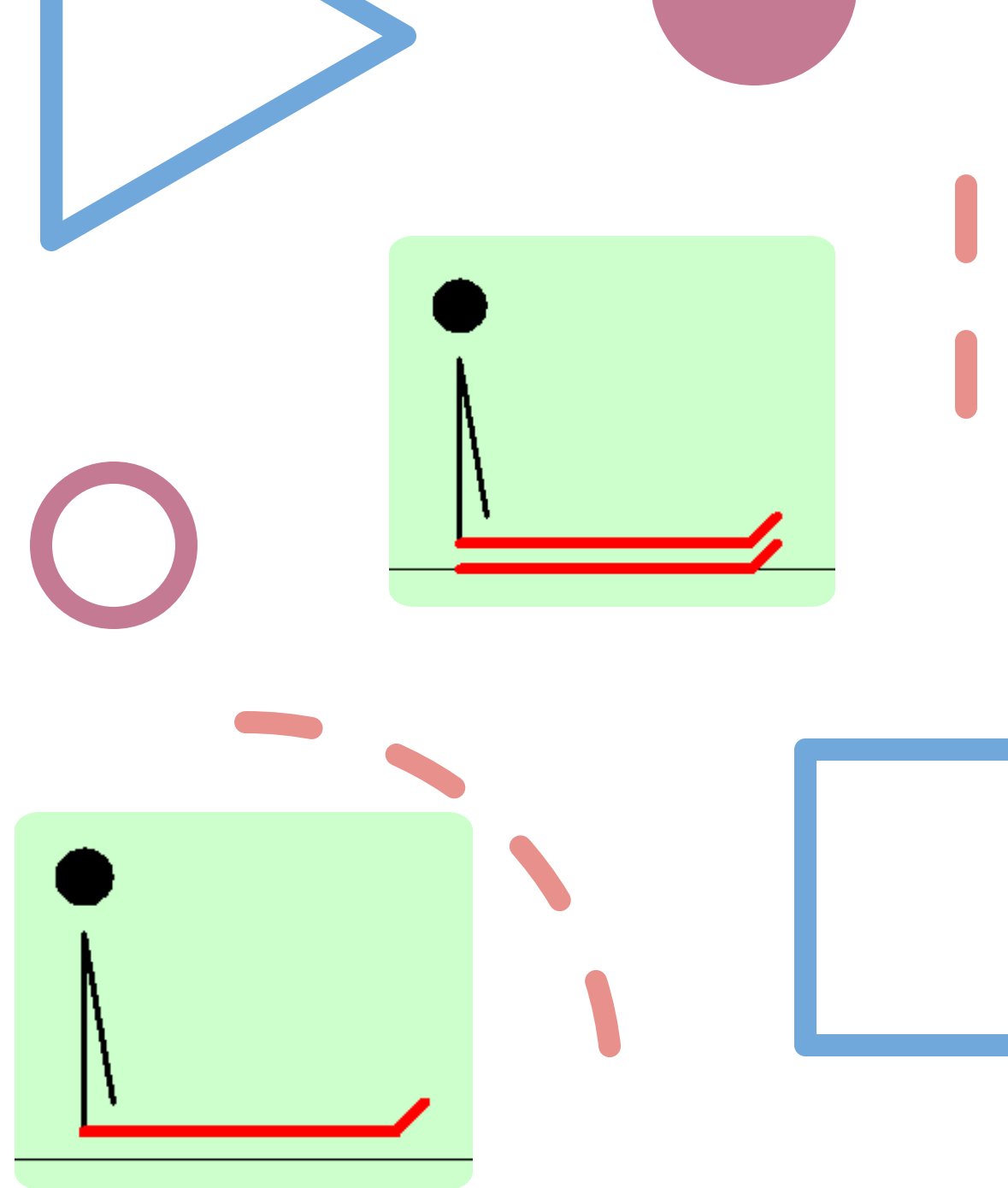
KLEK SJEDOM NA PETE

RASKORAČNIM KLEKOM LEĆI NA LEĐA

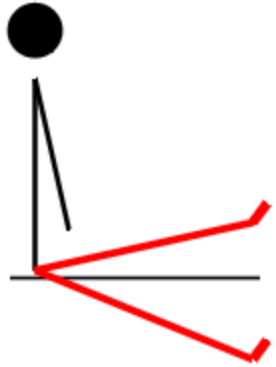
SJED

- je prizemni položaj u kojemu je oslonac tijela na sjednim kostima i cijelom stražnjom stranom ili dijelovima noge na tlu
- SJED je položaj u kojemu su noge pružene, skupljene i cijelom svojom dužinom na tlu, sve ostale položaje noge/nogu u opisu treba definirati, opisati

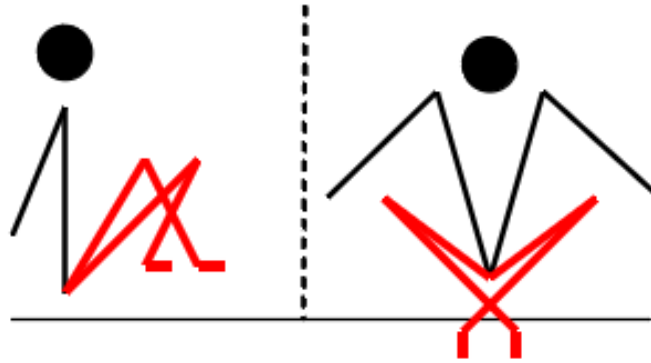

VARIJANTE SJEDA

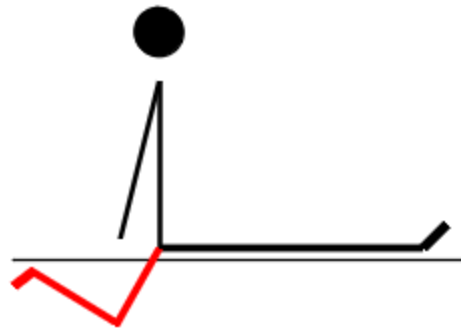
SJED RAZNOŽNI

kut između nogu $\approx 90^\circ$

"TURSKI SJED"

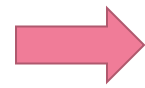
➤ **SJED RAZNOŽNO ZGRČENI KRIŽNO**
(desnom ispred lijeve)

"PREPONSKI SJED"

SJED ODNOŽNO POGRČENI DESNOM (ili lijevom) UNATRAG

LEŽANJA

su prizemni položaji u kojima se tijelo cijelom svojom dužinom ili dijelovima gornjeg dijela tijela oslanja o tlo

LEŽANJE NA LEĐIMA

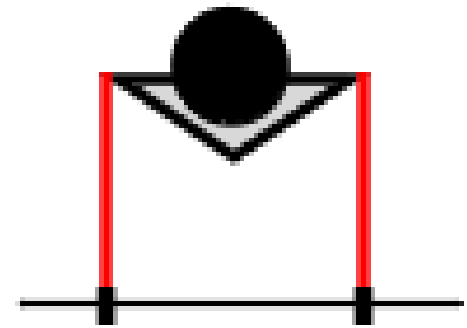
LEŽANJE LICEM PREMA TLU

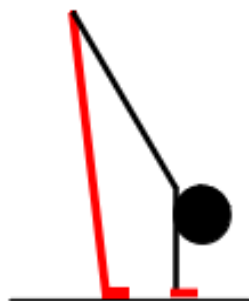
LEŽANJE NA DESNOM (ili lijevom) BOKU

UPORI

- su prizemni položaji tijela u kojima postoje najmanje dvije površine oslonca s tlom
- u OSNOVNIM UPORIMA oslonac je na:
  - DLANOVIMA raširenih paralelnih prstiju, u širini ramena
  - NOGE su sunožno
- svaki drukčiji položaj ruku i nogu treba posebno opisati

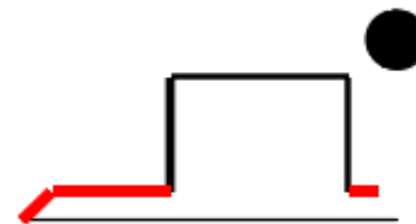
OSNOVNI UPORI

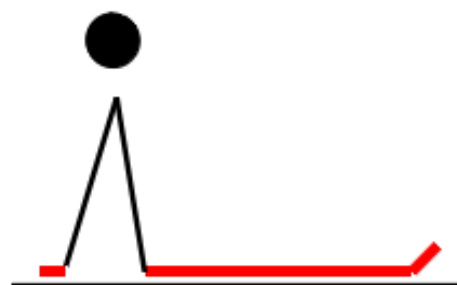
UPOR STOJEĆI

UPOR ČUČEĆI

UPOR KLEČEĆI

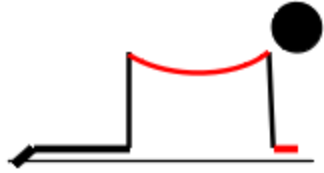

UPOR SJEDAĆI

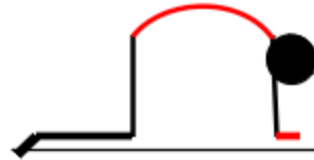

UPOR LEŽEĆI

VARIJANTE

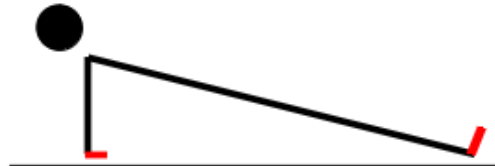
UPOR KLEČEĆI **UVITO**

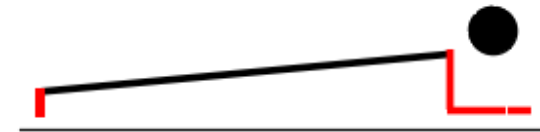
UPOR KLEČEĆI **ULUČENO**

UPOR **PREDNJI**
ili UPOR ZA RUKAMA

UPOR **STRAŽNJI**
ili UPOR PRED RUKAMA

UPOR **PREDNJI O PODLAKTICE**

OSNOVNA PRAVILA OPISA

- svaki opis treba započeti POČETNIM POLOŽAJEM
- prvo treba opisati STAV ili prizemni položaj
- zatim položaje: trupa (glave), pa ruku/e

stav spetni, uzručenje

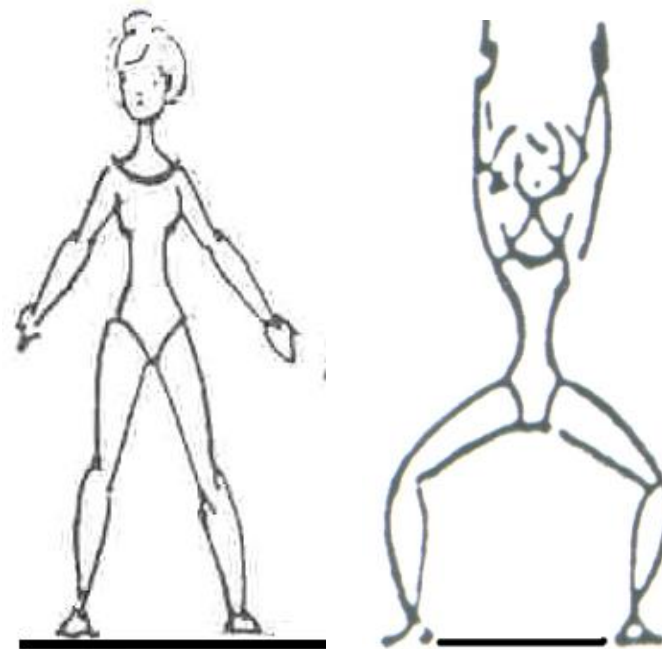

OSNOVNA PRAVILA OPISA

- nakon opisa početnog položaja, opisuje se DOMINANTAN pokret
- nogu/e, trupa (glave), ruku/e

početni položaj: raskoračni stav, odručenje dolje

opis zadatka: počučanj, uzručiti

HVALA
NA
PAŽNJI!

Napomena:

- U prezentaciji nisu navedeni svi stavovi, položaji, pokreti već samo oni koji se često koriste u nastavi TZK.

